

Briselē, 16.12.2020.
COM(2020) 822 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPADOMEI,
PADOMEI UN EIROPAS CENTRĀLAJAI BANKAI**

Ieņēmumus nenesošu aizdevumu problēmas risināšana pēc Covid-19 pandēmijas

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPADOMEI, PADOMEI UN EIROPAS CENTRĀLAJAI BANKAI

Ieņēmumus nenesošu aizdevumu problēmas risināšana pēc Covid-19 pandēmijas

IEVADS

Covid-19 pandēmija ir izraisījusi strauju ekonomikas lejupslīdi ES un visā pasaulē. Lai pasargātu mājsaimniecības un uzņēmumus no tās ietekmes, ES regulatori un uzraudzītāji ir veikuši pasākumus, lai atbalstītu banku tūlītēju spēju turpināt kreditēšanu un absorbēt ar pandēmiju saistītos zaudējumus. Jo īpaši Komisijas Covid-19 banku nozares pakete, kurā bija iekļauts skaidrojošais paziņojums par grāmatvedības un prudenciālās uzraudzības regulējumu (“Atbalsts uzņēmumiem un mājsaimniecībām Covid-19 laikā”)¹, kā arī mērķtiecīgi “ātrie” grozījumi² ES banku prudenciālās uzraudzības noteikumos (Kapitāla prasību regula (KPR)³), kuru mērķis bija nodrošināt, lai bankas varētu turpināt izsniegt aizdevumus mājsaimniecībām un uzņēmumiem krīzes akūtākajā posmā. Bankas pašlaik faktiski ir daļa no risinājuma, un tas lielā mērā atspoguļo to stipro kapitāla stāvokli pēc nozīmīgām reformām, kuras tika veiktas pēc 2008. gada finanšu krīzes. **Dalībvalstis ir veikušas arī izlēmīgus pasākumus, izmantojot atbalsta shēmas, kuru mērķis ir mazināt likviditātes grūtības, kas skar mājsaimniecības un uzņēmumus.** Šīs shēmas parasti ietver valsts garantiju shēmas un/vai maksājumu atlikšanu (“moratorijs”). Šie pasākumi palīdz aizņēmējiem, kuriem ir īslaicīgas likviditātes problēmas, un novērš ieņēmumus nenesošu aizdevumu (INA) pieaugumu. Šajā sakarā Eiropas Banku iestāde (EBI) nesen nolēma atjaunot savas pamatnostādnes par leģislatīviem un neleģislatīviem moratorijiem aizdevumu atmaksai⁴. Komisija ir arī pieņēmusi pagaidu regulējumu, kas dalībvalstīm dos iespēju maksimāli izmantot valsts atbalsta noteikumos paredzēto elastīgumu, lai atbalstītu ekonomiku saistībā ar Covid-19 uzliesmojumu.

Pēc sākotnējā ekonomikas un finanšu satricinājuma, ko izraisīja Covid-19, ES banku nozares finansiālais stāvoklis joprojām ir spēcīgs, tomēr riski ir nosvērušies uz negatīvo pusi. 2020. gada 2. ceturksnī visu ES banku vidējais pirmā līmeņa kapitāla rādītājs bija 16,4 % un vidējais INA rādītājs bija 2,8 %. Nozīmīgu finanšu iestāžu likviditātes seguma koeficients bija apmierinošs un sasniedza 165,5 %. Tomēr, neraugoties uz apjomīgiem atbalsta pasākumiem ES un dalībvalstu līmenī, pandēmija ir smagi skārusi

¹ COM (2020) 169 final.

² Grozījumi stājās spēkā 2020. gada 26. jūnijā, kas sakrīt ar banku finanšu pārskatu sniegšanu par otro ceturksni. Skatīt Regulu (ES) 2020/873 attiecībā uz noteiktām korekcijām, kuras veicamas, lai reaģētu uz Covid-19 pandēmiju (OV L 204, 26.6.2020., 4.–17. lpp.).

³ Regula (ES) Nr. 575/2013 par prudenciālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām (OVL 176, 27.6.2013., 1. lpp.).

⁴ Skatīt <https://eba.europa.eu/eba-reactivates-its-guidelines-legislative-and-non-legislative-moratoria>.

ekonomiku, un visas dalībvalstis tagad piedzīvo lejupslīdi⁵. Bankas saskaras ar privātpersonām un uzņēmumiem, kuri ir kļuvuši finansiāli nestabilāki, jo īpaši tas attiecas uz maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), kuru ienākumi un finansējuma avoti ir mazāk diversificēti, un konkrētām nozarēm (piemēram, transporta, tūrisma un viesmīlības nozari). Tādēļ ir ļoti svarīgi cieši uzraudzīt situāciju un iespējamos riskus finanšu stabilitātei, kā arī nodrošināt, ka bankas var turpināt konstruktīvi piedalīties ekonomikas atveseļošanā pēc ekonomikas lejupslīdes. Varētu būt vajadzīgi turpmāki strukturāli pasākumi, lai novērstu INA uzkrāšanos banku bilancēs vidējā termiņā. Komisija iesaka finanšu iestādēm, uzraudzītājiem un politikas veidotājiem Savienības un dalībvalstu līmenī kopīgi apņēmīgi rīkoties, lai uzlabotu finanšu sistēmas sagatavotību, tādējādi atbalstot finanšu stabilitāti un ekonomikas atveseļošanu.

Svarīga mācība, kas gūta no pēdējās ekonomikas krīzes, ir pēc iespējas ātrāk novērst INA atkārtotu uzkrāšanos banku bilancēs. Tāpēc Komisija 2020. gada septembrī rīkoja apaļā galda sarunas ar publiskā un privātā sektora ieinteresētajām personām par INA problēmas risināšanu pēc Covid-19 pandēmijas, lai apspriestu dažādus elementus, kas varētu būt efektīvas stratēģijas pamatā. Pamatojoties uz viedokļu apmaiņu šajā apaļā galda diskusijā, Komisija uzskata, ka efektīvai stratēģijai vajadzētu būt vērstai uz papildinošu politikas pasākumu kopumu, lai: i) turpinātu attīstīt sekundāros tirgus problemātiskiem aktīviem⁶, kas ļautu izņemt INA no banku bilancēm, vienlaikus nodrošinot pienācīgu aizsardzību debitoriem; un ii) reformēt maksātnespējas un parādu piedziņas regulējumu, nodrošinot atbilstošu interešu līdzsvaru starp kreditoriem un debitoriem.

Sekundārie tirgi un maksātnespējas regulējums bija svarīga daļa jau Padomes 2017. gada rīcības plānā par INA⁷. Neraugoties uz ievērojamu progresu īstenošanā, Eiropas Parlaments un Padome vēl nav pieņēmuši galvenos pasākumus, jo īpaši Komisijas priekšlikumu direktīvai par kredītu apkalpotājiem, kredītu pircējiem un nodrošinājuma atgūšanu⁸. Turklāt Atveseļošanas un noturības mehānisms (ANM) var sniegt būtisku atbalstu INA samazināšanas reformām, jo īpaši, lai uzlabotu maksātnespējas, tiesisko un administratīvo regulējumu, kas ir efektīva INA noregulējuma pamatā. Visbeidzot, bankas būtu jāstimulē pēc iespējas ātrāk un konstruktīvi izmantot proaktīvu pieeju, lai sadarbotos ar saviem parādniekiem. Komisija, izmantojot tehniskā atbalsta instrumentu⁹, vēl vairāk atbalstītu dalībvalstis, tām sagatavojot valsts sistēmu un stiprinot uzraudzības iestāžu spēju tikt galā ar INA līmeņa paaugstināšanos.

Pamatojoties uz Padomes 2017. gada rīcības plānu, ir vajadzīgi turpmāki mērķtiecīgi pasākumi, lai novērstu iespējamu INA uzkrāšanos vidējā termiņā Covid-19 pandēmijas rezultātā. Tāpēc šajā paziņojumā Komisija ierosina virkni jaunu pasākumu, lai palīdzētu risināt gaidāmās INA plūsmas.

Tā kā joprojām pastāv ievērojama nenoteiktība attiecībā uz ekonomikas perspektīvām saistībā ar Covid-19, ir svarīgi izvērtēt plašāku politikas instrumentu kopumu, lai

⁵ Eiropas Komisijas 2020. gada rudens ekonomikas prognoze.
Skatīt: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/ip_20_2021.

⁶ Šajā nolūkā attiecīgi būtu jāveic pasākumi valsts un Savienības līmenī.

⁷ ECOFIN padome "Rīcības plāns, kā risināt ienākumus nenesošo aizdevumu problēmu Eiropā", 2017. gada jūlijs.

⁸ COM(2018) 135 final – 2018/063 (COD).

⁹ COM (2020) 409 final.

varētu risināt iespējamās grūtības ar atsevišķām bankām. Šajā nolūkā šis paziņojums, kura pamatā ir Komisijas plāns par aktīvu pārvaldības sabiedrību (APS)¹⁰ izveidi, nodrošina dalībvalstīm sistēmu, lai vajadzības gadījumā risinātu Covid-19 ekonomiskās sekas. Tas ietver arī to, kā iespējamo piesardzības pasākumu izmantošanu saskaņā ar Savienības banku noregulējuma un valsts atbalsta regulējumu var izmantot, lai palīdzētu novērst Covid-19 ietekmi uz ekonomiku, papildinot fiskālā atbalsta pasākumus, ko dalībvalstis dažādā mērā izmanto, lai palīdzētu skartajiem uzņēmumiem.

Risinot INA problēmu, ir svarīgi nodrošināt, ka patērētāji un jo īpaši neaizsargāti aizņēmēji tiek pienācīgi aizsargāti. Starp jau ierosinātajiem pasākumiem, jo īpaši attiecībā uz kredītu apkalpotāju un kredītu pircēju tirgu, Komisija ir ierosinājusi, ka aizdevuma nodošana citam ieguldītājam nodrošina aizsardzību, par kuru attiecīgie aizņēmēji bija vienojušies ar sākotnējo aizdevēju banku.¹¹ Komisija ir arī atzinīgi novērtējusi “paraugpraksi”, par kuru vienojās finanšu nozares pārstāvji un patērētāju un uzņēmēju organizācijas un kurā izklāstīts, kā dažādi tirgus dalībnieki var atbalstīt iedzīvotājus un uzņēmumus krīzes laikā.¹² Ņemot vērā šo vienošanos, Komisija plāno rīkot jaunu apaļā galda sanāksmi, lai izvērtētu palīdzības pasākumus, kas piedāvāti pandēmijas pirmajā kārtā dalībvalstīs, kā arī lai apspriestu, cik lielā mērā paraugprakse tika piemērota uz vietas un vai tā izrādījās noderīga, palīdzot patērētājiem un uzņēmumiem izmantot valsts palīdzības pasākumus. Veicot jebkārus papildu pasākumus turpmāk, Komisija turpinās uzturēt taisnīgu, stabilu un konsekventi īstenotu patērētāju aizsardzības režīmu.

Lai nodrošinātu šajā paziņojumā izklāstītās stratēģijas efektīvu īstenošanu, Komisija izveidos INA konsultatīvo padomi, kuras sastāvā būs attiecīgās nozares ieinteresētās personas un patērētāju organizācijas. Šī padome atbalstīs Komisiju daudzu ierosināto darbību īstenošanā. Šīs padomes mērķis būtu konsultēt Komisiju par turpmākiem priekšlikumiem.

1. NESENIE NOTIKUMI IEŅĒMUMUS NENESOŠU AIZDEVUMU JOMĀ

Pēc pēdējos gados pieredzētas pakāpeniskas uzlabošanās pašlaik Covid-19 pandēmijas ietekmes dēļ INA īpatsvarā ES ir vērojama pretēja negatīva tendence. Ņemot vērā galvenokārt INA pārdošanas un pārstrukturēšanas darbību samazināšanos, kā arī jaunus saistību neizpildes gadījumus, jaunākie dati liecina, ka **visu ES banku** bruto INA rādītājs pirmo reizi pieauga līdz 2,9 % 2020. gada 1. ceturksnī, salīdzinot ar 2,6 % 2019. gada 4. ceturksnī (skatīt 1. diagrammu). Tas pārtrauca vispārējo lejupslīdošo tendenci, kas bija

¹⁰ SWD (2018) 72 final. Šis dokuments bija daļa no Komisijas pasākumu kopuma, īstenojot tās kompetencē esošos Padomes 2017. gada rīcības plāna elementus. To kopīgi izstrādāja Komisija, Eiropas Centrālā banka (ECB), Eiropas Banku iestāde (EBI) un Vienotā noregulējuma valde (VNV). Tajā precizēti galvenie panākumu faktori un šādu valsts finansētu APS pieļaujamā struktūra, kas atbilst ES tiesiskajam regulējumam, jo īpaši Banku atvēršanas un noregulējuma direktīvai un Vienotā noregulējuma mehānisma regulai, kuras ir pilnībā spēkā un kuru mērķis ir ierobežot valdības iejaukšanos, un valsts atbalsta noteikumiem.

¹¹ Sk. COM(2018) 135 final.

¹² “Paraugprakse attiecībā uz palīdzības pasākumiem, ko piedāvā patērētājiem un uzņēmumiem saistībā ar Covid-19 krīzi”, 2020. gada 14. jūlijs.

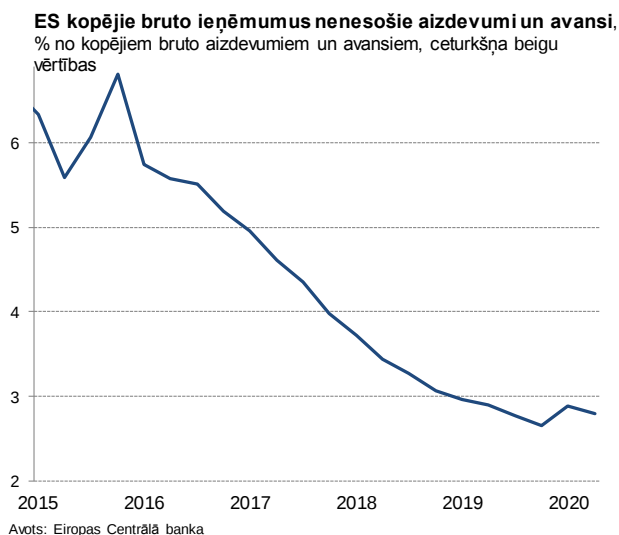
Skatīt:

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/200714-best-practices-mitigate-impact-pandemic_en.pdf.

vērojama kopš 2014. gada 4. ceturkšņa. Vidējais INA īpatsvars visām ES bankām 2020. gada 2. ceturksnī bija 2,8 %. Attiecībā uz **nozīmīgām iestādēm**¹³ situācija ir nedaudz atšķirīga, jo ES INA īpatsvars 2020. gada 2. ceturksnī bija 2,94 %, kas nedaudz samazinājās no 3,05 % 2020. gada 1. ceturksnī un 3,22 % 2019. gada 4. ceturksnī. **Uzkrājumu īpatsvars**¹⁴ 2020. gada 2. ceturksnī būtiski uzlabojās, sasniedzot 63,4 %, kas ir par 1,6 procentpunktiem vairāk, salīdzinot ar iepriekšējo ceturksni, un par 4,5 procentpunktiem vairāk, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. **INA absolūtā summa** (bruto vērtība) visām bankām ES ir 588 miljardi EUR (2020. gada 2. ceturksnis) salīdzinājumā ar 585 miljardiem EUR 2020. gada 1. ceturksnī un 646 miljardiem EUR 2019. gada 4. ceturksnī.¹⁵ 1. tabulā redzams, ka **situācija dalībvalstīs joprojām ievērojami atšķiras**.

Vairums dalībvalstu pēdējos gados ir guvušas cerīgus panākumus, pateicoties ekonomikas izaugsmei un banku, uzraudzītāju un politikas veidotāju apņēmīgai rīcībai. Tas ir veicinājis INA apjoma un INA īpatsvara samazināšanos. Turklāt Komisija ir turpinājusi konstruktīvi sadarboties ar dalībvalstīm, lai saskaņā ar Savienības valsts atbalsta un banku savienības krīzes pārvarēšanas noteikumiem bankām dotu iespēju konkrētos gadījumos rast risinājumus.

1. attēls. INA īpatsvars ES

Tomēr ir svarīgi atzīt, ka pēdējos gados diezgan stabila ekonomiskā vide ir palīdzējusi risināt INA problēmu vairākās dalībvalstīs. Pēdējos mēnešos INA apjoma samazināšanās palēninājās vai apstājās pandēmijas un ar to saistīto pārvietošanās ierobežojumu rezultātā. Pieejamā analīze izceļ dažas jomas, kas rada bažas attiecībā uz atmaksāšanas spēju, jo īpaši attiecībā uz MVU un dažām konkrētām nozarēm, kuras īpaši skārusi pandēmija¹⁶. Pašlaik pasākumi, kas pieņemti valsts līmenī, reaģējot uz krīzi, ir

¹³ Kredītiestādes, kuras tieši uzrauga ECB.

¹⁴ Šis īpatsvars norāda uz līdzekļu apjomu, ko banka ir rezervējusi, lai segtu aizdevumu zaudējumus. Avots: ECB. Tā kā dati par uzkrājumu veidošanu aizdevumiem nav pieejami, uzkrājumu veidošanas rādītāji visai ES tika aprēķināti, aizdevumu vērtības samazinājumus un INA ņemot vērā attiecībā pret visiem parāda instrumentiem (aizdevumiem un parāda vērtspapīriem).

¹⁵ Avots: ECB.

¹⁶ "The EU banking sector: First insights into the COVID-19 impacts", EBA tematiskā piezīme EBA/REP/2020/17, <https://eba.europa.eu/covid-19-placing-unprecedented-challenges-eu-banks>.

novērsuši plašāku saistību neizpildi attiecībā uz aizdevumu atmaksu. Tas ir palīdzējis ierobežot INA pieaugumu. Tomēr nav skaidrs, kā krīzes ierobežošanai veikto pasākumu izbeigšana ietekmēs aizņēmējus un viņu bankas. Turklāt, lai gan uzņēmumu atbalsta programmu būtiska izmantošana vairākās dalībvalstīs ir pasargājusi bankas no zaudējumiem, kas saistīti ar Covid-19, bankas ir kļuvušas par pirmo aizsardzības līniju tajās valstīs, kuras šādas programmas neīstenoja (vai īstenoja tikai mazāka apmēra programmas).

1. tabula: INA un uzkrājumi pa dalībvalstīm¹⁷

Tabula: Ieņēmumus nenesoši aizdevumi un uzkrājumi

	Bruto INA un avansi (% no kopējiem bruto aizdevumiem un avansiem)		Privātā sektora INA* (% no privātā sektora aizdevumiem)		Kopā uzkrājumi zaudējumiem (aizdevumi)** (% no kopējiem nedrošiem un ieņēmumus nenesošiem aizdevumiem)	
	2020Q2	2019Q2	2020Q2	2019Q2	2020Q2	2019Q2
Austrija	2,0	2,3	2,8	3,1	76,5	69,6
Beļģija	2,1	2,0	2,8	2,7	58,4	53,7
Bulgārija	6,7	6,9	10,0	10,5	60,6	61,2
Horvātija	5,3	6,9	8,3	10,3	86,7	74,2
Kipra	14,5	19,5	23,3	33,5	55,4	53,2
Čehijas Republika	1,6	1,8	3,0	3,4	82,2	69,0
Dānija	2,0	1,9	2,4	2,2	45,4	42,1
Igaunija	2,1	1,8	2,1	2,3	55,7	42,4
Somija	1,5	1,4	-	-	42,6	34,0
Francija	2,3	2,6	3,4	3,6	66,2	64,8
Vācija	1,2	1,3	2,0	2,0	89,0	85,3
Grieķija	30,9	39,6	37,0	43,8	47,8	49,7
Ungārija	4,0	5,0	5,6	6,5	-	84,1
Īrija	3,5	4,2	6,0	6,8	54,9	37,0
Itālija	6,3	8,1	8,2	10,6	59,8	58,5
Latvija	5,3	5,4	5,6	7,5	41,0	38,8
Lietuva	2,7	2,2	2,8	3,0	47,3	36,4
Luksemburga	0,6	0,7	1,8	2,0	55,8	52,0
Malta	3,4	3,1	-	-	50,5	49,3
Nīderlande	1,9	1,8	2,8	2,4	40,1	31,6
Polija	6,2	6,2	6,7	6,7	74,0	70,4
Portugāle	5,5	8,3	6,6	9,2	66,4	59,2
Rumānija	4,4	4,8	5,9	6,5	93,0	83,6
Slovākija	2,9	3,1	3,2	3,4	92,9	89,0
Slovēnija	3,2	4,5	4,5	5,9	80,1	74,6
Spānija	2,9	3,4	4,0	4,4	69,4	63,8
Zviedrija	1,0	1,1	1,3	-	32,2	-
Eiropas Savienība	2,8	2,9	-	-	63,4	58,9

Avots: ECB. Eiropas Komisijas aprēķini.

¹⁷ Piezīmes. Skaitļi atbilst iekšzemes kredītiestādēm un ārvalstu kontrolētiem meitasuzņēmumiem un filiālēm.

* Nozaru dati nav pieejami par ES, Somiju, Maltu (t. i., par 2019. gada 2. ceturksni un 2020. gada 2. ceturksni) un Zviedriju (t. i., par 2019. gada 2. ceturksni). Nozaru dati (t. i., kopējie riska darījumi ar mājāsaimniecībām un nefinanšu sabiedrībām) par Bulgāriju, Vāciju un Ungāriju ir pieejami tikai pēc tīrās aktīvu vērtības.

** Dati par uzkrājumu veidošanu aizdevumiem nav pieejami par Zviedriju (t. i., par 2019. gada 2. ceturksni) un Bulgāriju, Vāciju, Ungāriju un ES. Pēdējos gadījumos skaitļi ir balstīti uz vērtības samazināšanos visiem parāda instrumentiem (t. i., aizdevumiem un parāda vērtspapīriem). Dati par Ungāriju nav pieejami (t. i., par 2020. gada 2. ceturksni).

Tagad, kad ekonomikas vide ir piedzīvojusi strauju lejupslīdi, būs ļoti svarīgi, lai dalībvalstis pēc vajadzības veiktu turpmākus izlēmīgus politikas pasākumus un risinātu jautājumus valstu maksātspējas regulējumos, lai bankas varētu pārvaldīt jauno gaidāmo INA plūsmu. Tas ļautu pēc iespējas izlēmīgāk risināt INA problēmu, tādējādi novēršot INA atkārtotu uzkrāšanos banku bilancēs. Kā pamats tam arī turpmāk būs svarīgi, lai bankas pienācīgi atzītu un pārvaldītu INA¹⁸. Jo ātrāk bankas apzina iespējamās INA un veido tiem uzkrājumus, jo ātrāk un raitāk tiks īstenots INA noregulējuma un atsavināšanas process, novēršot postošo ietekmi nākotnē. Bankas būtu arī jāmudina laikus identificēt parādnieka grūtības un vajadzības gadījumā aktīvi sadarboties ar saviem parādniekiem, veicot savlaicīgu un atbilstīgu pārstrukturēšanu. Jo īpaši attiecībā uz uzņēmumiem būtu jāparedz, ka bankas attīstīs spēju ātri novērtēt izmaiņas to parāda apkalpošanas spējās un nošķirs likviditātes un maksātspējas vajadzības.

2. OTRREIZĒJO TIRGU ATTĪSTĪŠANA PROBLEMĀTISKIEM AKTĪVIEM

Padziļināts un likvīds sekundārais tirgus problemātiskiem aktīviem sniegtu bankām iespēju samazināt INA, pārdodot tos ieguldītājiem, kas ir trešās personas. Tas palīdzētu bankām koncentrēties uz savām pamatdarbībām, atbrīvojot vietu banku bilancēs jauniem aizdevumiem, kas ļautu tām finansēt ekonomikas atveseļošanos. Būtu jāveicina vieglāka ienākšana tirgū un dalība tajā, jo īpaši mazākiem pārdevējiem un pircējiem, kuriem var būt izšķiroša nozīme vietējā līmeņa INA noregulējumā.

Viens būtisks solis ir ātri panākt vienošanos par Komisijas 2018. gada martā pieņemto priekšlikumu direktīvai par kredītu apkalpotājiem, kredītu pircējiem un nodrošinājuma atgūšanu¹⁹. Šā priekšlikuma mērķis ir atvērt tirgus, vienlaikus nodrošinot, ka aizdevuma pārdošanas gadījumā netiek vājināta parādnieku aizsardzība visā vienotajā tirgū attiecībā uz aizsardzību, ko piedāvāja sākotnējā aizdevējbanka. Tas nodrošinātu, ka neatkarīgi no tā, kā tiek risināts INA jautājums, tiek ievēroti patērētāju aizsardzības pienākumi. Padome piešķir sarunu pilnvaras par priekšlikumu, bet Eiropas Parlaments vēl nav gatavs sākt iestāžu sarunas.

Lai novērstu INA atkārtotu uzkrāšanos banku bilancēs ilgākā laikposmā, Komisija arī ierosināja mērķtiecīgus uzlabojumus banku ieņēmumus nenesošo riska darījumu (INRD²⁰) vērtspapīrošanas regulējumā²¹. Komisija atzinīgi vērtē vienošanos, ko likumdevēji panāca 2020. gada decembrī. Šie uzlabojumi sniegs būtisku atbalstu Covid-19 krīzes seku novēršanā. Esošo regulatīvo šķēršļu likvidēšana un vērtspapīrošanas regulējuma grozīšana, lai ņemtu vērā INRD vērtspapīrošanas īpašās iezīmes, vienlaikus saglabājot augstus prudenciālos standartus, ļaus bankām plašāk izmantot šo instrumentu, lai atbrīvotu savas bilances no INRD.

¹⁸ Sk. EBI "Pamatnostādnes par ienākumus nenesošu un pārskatītu riska darījumu pārvaldību", EBA/PN/2018/06.

¹⁹ COM (2018) 0135 final – 2018/063 (COD).

²⁰ INA ir daļa no plašāka INRD kopuma. Piemēram, papildus aizdevumiem šādi riska darījumi varētu ietvert citus parāda instrumentus, piemēram, parāda vērtspapīrus, avansu un beztermiņa noguldījumu.

²¹ COM(2020) 282 final un COM(2020) 283 final.

2.1. Datu kvalitātes un datu salīdzināmības uzlabošana

INA datu kvalitātes un salīdzināmības turpmāka uzlabošana būtu galvenais pasākums šādu INA sekundāro tirgu attīstīšanā. EBI 2017. gadā izstrādātās datu veidlapas ir labs sākumpunkts vienotai datu kopai par INA darījumiem ES, kas atvieglo finanšu uzticamības pārbaudi un INA darījumu vērtēšanu. Šo veidlapu mērķis ir samazināt informācijas asimetriju ES INA tirgos, un tās varētu būt sākumpunkts kopīgam datu standartam darījumiem, kas ļautu salīdzināt INA arī starp jurisdikcijām.

Tomēr tirgus dalībnieki vēl plaši neizmanto šīs veidlapas, jo to izmantošana ir brīvprātīga un tās ir sarežģītas, tāpēc ir svarīgi izpētīt veidus, kā paplašināt to izmantošanu. **Tāpēc Komisijas mērķis būtu 2021. gada sākumā pilnvarot EBI pārskatīt šīs veidlapas, pamatojoties uz apspriešanos ar tirgus dalībniekiem (apspriežoties gan ar pircējiem, gan pārdevējiem), kas notiks 2021. gadā.** Pārskatīšanā būtu jācenšas labāk nošķirt kritiski svarīgus un kritiski nesvarīgus datus, pamatojoties uz praktisko pieredzi no iepriekšējiem INA darījumiem, un būtu jāpievēršas pircēju vajadzībām, vienlaikus ņemot vērā esošās datu un datu apstrādes izmaksas pārdevējiem. Tas tika skaidri pausts diskusijās ar ieinteresētajām personām Komisijas apaļā galda sarunās par INA 2020. gada septembrī. Šīs iniciatīvas vispārējais grafiks būtu atkarīgs no ierosinātās direktīvas par kredītu apkalpotājiem un kredītu pircējiem pieņemšanas, kas ļautu pārskatīto, samērīgāko un vienkāršāko EBI datu veidlapu pārvērst īstenošanas tehniskajos standartos.

Lai tirgus dalībnieki plašāk izmantotu minēto veidlapu un tādējādi tiktu uzlabota datu salīdzināmība un kvalitāte, veidlapa varētu kļūt obligāta vispirms tikai attiecībā uz jauniem INA, t. i., aizdevumiem, kas kļūst ieņēmumus nenesoši pēc konkrēta termiņa. Datu standarts būtu obligāts, bet varētu būt zināma elastība attiecībā uz datu laukiem, kas jāaizpilda. Šajā saistībā EBI pēc apspriešanās ar ieinteresētajām personām būtu jāsniedz norādījumi par to, kāda informācija tiek uzskatīta par kritiski svarīgu. Turklāt bankas nebūtu jāsoda, ja to rīcībā nav nebūtisku datu. Tādējādi INA sekundāro tirgu vislabāk varētu atbalstīt, nosakot, ka veidlapas izmantošana ir obligāta, tomēr ļaujot datu sniedzējiem vajadzības gadījumā izmantot iespēju nesniegt datus attiecībā uz konkrētiem nebūtiskiem datu laukiem.

2.2. Datu infrastruktūra

Lai palielinātu tirgus pārredzamību detalizētā līmenī, Komisija uzskata, ka būtu lietderīgi izveidot centrālu datu centru ES līmenī. Šāds centrs darbotos kā INA tirgus pamatā esošs datu repozitorijs. Tas pārvaldītu visaptverošu elektronisku datubāzi (regulāri atjauninātu), novērtētu informāciju un nodrošinātu piekļuvi tirgus dalībniekiem, jo īpaši kredītu pārdevējiem, kredītu pircējiem, kredītu apkalpotājiem, INA pārdevējiem un privātām INA platformām. Centrs piedāvātu platformu sadarbībai un koordinācijai Eiropas mērogā²². Centrs varētu palīdzēt izveidot kopēju datu standartu (veicinot to, ka EBI datu veidlapa tiek biežāk izmantota par standartu INA darījumu veikšanai), piedāvāt datu kvalitātes pārbaudes un automatizētu apstiprināšanu un palīdzēt pārdevējiem sagatavot datus ziņošanai.

²² Tikt nodrošināts, ka šāda sadarbība/koordinācija atbilst ES pretmonopola noteikumiem, jo īpaši attiecībā uz konfidencialas informācijas apmaiņu.

Pamatojoties uz sabiedrisko apspriešanu, kas plānota 2021. gada pirmajā pusē, Komisija izpētīs vairākas alternatīvas datu centra izveidei Eiropas līmenī un noteiks labāko turpmāko rīcību. Piemēram, viena no iespējām varētu būt datu centra izveide, paplašinot Eiropas Datu noliktavas (ED) darbības jomu²³.

Datu centrs Eiropas līmenī vāktu un uzglabātu anonimizētus datus par notikušajiem INA darījumiem un sniegtu tirgus dalībniekiem šādu informāciju par pēctirdzniecības darījumiem un pārdošanas cenām²⁴. Tas ļautu tirgus dalībniekiem sistemātiski salīdzināt darījumus un gūt ieskatu par aktīvu faktisko cenu noteikšanu un tirgus likviditāti. Datu centrs varētu arī sniegt informāciju par ieguldītājiem, viņu vēlmēm un profiliem, kā arī vispārīgu informāciju par tiesas procesiem.

Papildus informācijai par pašiem darījumiem būtisku ieskatu INA tirgū varētu sniegt INA pircēju sniegtā pēctirdzniecības informācija par restrukturizācijas naudas plūsmu attiecībā uz aktīviem, kurus tie ir iegādājušies²⁵. Darbības rezultātu dati ir galvenā informācija, kas ieguldītājiem pašlaik nav publiski pieejama tirgū. Jo īpaši informācija par atgūšanas un izdevumu naudas plūsmām atbalstītu tādu ieguldītāju lēmumu pieņemšanas procesu, kuri ir ieinteresēti līdzīgos aktīvos, un palīdzētu tiem noteikt cenas, ko tie vēlas maksāt, un palīdzētu mazināt nenoteiktību. Stimuls INA pircējiem iesniegt šo informāciju *ex post* galvenokārt būtu iespēja, ka tie iegūtu piekļuvi no otras puses un gūtu ieskatu par salīdzināmu aktīvu restrukturizācijas rezultātiem. Tas būtu etalons un uzlabotu aplēses par taisnīgām cenām/piedāvājumiem turpmākajos darījumos.

Lielāka pārredzamība šādā veidā būtu ļoti svarīga, lai atbalstītu cenu atklāšanu un tādējādi padarītu tirgus efektīvākus. Tas palīdzētu samazināt bieži vien lielo starpību starp piedāvājumu un pieprasījumu, kas joprojām ir būtisks šķērslis, kurš kavē daudzu darījumu norisi. Bankas, kredītu apkalpotāji, APS un potenciālie kredītu pircēji dalītos informācijā ar datu centru par darījumiem un aktīvu pēctirdzniecības rezultātiem. Savukārt šie datu sniedzēji iegūtu piekļuvi anonimizētu datu kopumam un datu centra piedāvātajiem analītiskajiem pakalpojumiem. Tas ir svarīgi, jo ieinteresētās personas parasti sniedz datus/dalās ar tiem, lai varētu piekļūt otras puses informācijai. Ja šādus pēctirdzniecības datus varētu apkopot vienā vietā, tas mazinātu šo problēmu sekundārajā tirgū. Detalizēti dati par atgūšanas likmi un restrukturizācijas grafiku pa aktīvu kategorijām, juridiskajiem procesiem un jurisdikcijām noteikti palīdzētu ieguldītājiem paplašināt savu darbību visā ES. Pašreizējās datu apkopošanas iniciatīvas skaidri parāda, ka ir vajadzīgi papildu dati par restrukturizāciju. Tādēļ datu centrs varētu nodrošināt būtisku tirgus lietderību šajā ziņā, sniedzot labāku pārredzamību un sekundārā tirgus informāciju par INA. Šai iniciatīvai būtu jāatbilst ES Vispārīgajai datu aizsardzības regulai (VDAR), un tai būtu jāgarantē, ka trešām

²³ Eiropas Datu noliktava (*European Data Warehouse, ED*) ir daļa no ECB izveidotās ar aktīviem nodrošinātu vērtspapīru (*ABS*) aizdevumu līmeņa datu iniciatīvas. Tā nodrošina centralizētu vērtspapīrošanas repozitoriju, ar kura palīdzību vākt, apstiprināt un izplatīt detalizētus, standartizētus un aktīvu kategorijai specifiskus kredītu līmeņa datus par *ABS* un privātiem veselīgiem aizdevumu portfeliem Eiropā. Tajā tiek glabāti kredītu līmeņa dati un atbilstošā dokumentācija ieguldītājiem un citiem tirgus dalībniekiem. Tai ir šaurākas pilnvaras, un tai nav atļauts konkurēt ar ieinteresētajām personām, galvenokārt Eiropas bankām.

²⁴ Vēlākā posmā varētu izpētīt, kādos apstākļos bankas (un citi datu īpašnieki) būtu gatavi apmainīties arī ar pirmstirdzniecības informāciju par INA.

²⁵ Ar pastāvīgajiem restrukturizācijas datiem varētu dalīties EBI INA datu veidlapas vai EVTI INA vērtspapīrošanas veidlapas veidā. Par šiem portfeliem varētu ziņot tāpat kā par vērtspapīrošanas portfeliem, un tas prasītu ļoti nelielus pielāgojumus esošajā datu infrastruktūrā.

personām sniegtā informācija tiktu izmantota tikai, lai veicinātu INA sekundāro tirgu, nevis lai vāktu datus par banku bilancēm citiem mērķiem (piemēram, apvienošanās un pārņemšanas procesiem)²⁶.

2.3. Esošo datu avotu izmantošana

Tirgus dalībnieki var būt aktīvāki un efektīvāki, ja tiem sniedz vairāk un labākus datus. Anonimizētus datus, ja tie ir pietiekami detalizēti, var izmantot, lai iegūtu noderīgu informācijas apkopojumu papildus apkopotajai informācijai, kas jau sniegta, pamatojoties uz 3. pīlāra informāciju²⁷, ko bankas sniegušas, izmantojot EBI izstrādātos standartus. Lai optimizētu resursus, ziņošanu varētu lietderīgi integrēt esošajā EBI datu punktu modelī un izstrādāt ciešā sadarbībā ar kompetentajām iestādēm.

Faktiski jau pastāv vairāki datu avoti, kas varētu būt pamats regulāriem ziņojumiem par apkopoto informāciju, kura būtu pieejama sekundārā tirgus dalībniekiem. Struktūras, kas vāc un uzglabā informāciju, rūpētos par ziņošanu, tādējādi izvairoties no papildu ziņošanas sloga, piemēram, bankām. Komisija 2021. gada sākumā kopā ar attiecīgajām ieinteresētajām personām izpētīs, kā šīs esošās datu kopas varētu mobilizēt un darīt pieejamas tirgus dalībniekiem piemērotā apkopotā formā, lai nodrošinātu banku un aizņēmēju konfidencialitāti. Tas būtu ātri panākams pozitīvs rezultāts ar zemām izmaksām. Ja tas tiktu veikts atbilstošā detalizācijas pakāpē, tas varētu uzlabot jaunajiem ieguldītājiem pieejamo informāciju un ieguldītāju spēju veikt darījumus valstīs, kas neietilpst viņu pamatzināšanu jomā.²⁸ Turklāt Komisija izpētīs, kā varētu veidot sadarbību un savienojumus starp datu centru Eiropas līmenī un šiem datu avotiem.

Galvenie esošo datu avotu piemēri ir šādi:

- ECB “Analītiskā kredītu datu kopa” (“AnaCredit”), kurā tiek vākti un izplatīti detalizēti kredītriska dati ES banku nozarē.
- Vērtspapīrošanas repozitoriji, kas centralizēti vāc un uztur datus par vērtspapīrošanas instrumentiem un pamatā esošajiem aktīviem. Tāpēc to rīcībā ir labi kredītu līmeņa dati, kas var sniegt vērtīgu ieskatu arī INA sekundārā tirgus dalībniekiem.
- Banku sniegtie dati par atgūšanas laiku un atgūšanas likmi (bruto un neto atgūšanas izmaksas): turpinot 2020. gada 24. septembra kapitāla tirgu savienības (KTS) rīcības plānu²⁹, Komisija vispirms izvērtēs atkārtotas ziņošanas iespējamību, pēc iespējas izmantojot esošos datu punktus.

²⁶ Dati būtu arī jāanonimizē Vispārīgās datu aizsardzības regulas (VDAR) nozīmē. VDAR 26. apsvērumā ir precizēts, kad datus var uzskatīt par anonīmiem.

²⁷ Bāzeles sistēmas 3. pīlārā ir noteikts visaptverošs informācijas publiskošanas prasību kopums, kura mērķis ir sniegt tirgus dalībniekiem pietiekamu informāciju, lai novērtētu starptautiski aktīvas bankas būtiskos riskus un kapitāla pietiekamību.

²⁸ Piemēram, ziņojot par atgūšanas likmi un restrukturizācijas grafiku pa NUTS 3 reģioniem, aizņēmēja veidiem (korporatīvie klienti, privātpersonas) un aktīvu kategorijām (piemēram, nenodrošināti, nodrošināti ar mājokļa vai komerciālo nekustamo īpašumu dažādās aizdevuma un ķīlas vērtības grupās).

²⁹ Komisijas paziņojums par kapitāla tirgu savienību iedzīvotājiem un uzņēmumiem – jauns rīcības plāns, COM(2020) 590 final. Skatīt 11/B pasākumu.

Visbeidzot, Komisija 2021. gada pirmajā pusē apspriedīsies ar ieinteresētajām personām par 3. pīlāra informācijas atklāšanas prasību iespējamo pārskatīšanu saskaņā ar KPR. Kā piemēru tam, kāda papildu informācijas atklāšana nāk par labu tirgiem, var minēt korekcijas likmi, atgūšanas laiku, atgūšanas likmi utt. Šādas papildu informācijas atklāšanai nevajadzētu radīt nelabvēlīgus apstākļus bankām, jo šāda informācija varētu vēl vairāk palielināt INA pārredzamību, kas nāktu par labu sekundārajiem tirgiem. Ņemot vērā iespējamo pārklāšanos ar INA datu veidlapām, EBI tiktu aicināta to sīki izpētīt, lai nodrošinātu efektīvu un samērīgu informācijas atklāšanas prasību izstrādi.

2.4. “Labākās izpildes” pārdošanas process

Komisija centīsies līdz 2021. gada trešajam ceturksnim izstrādāt norādījumus INA pārdevējiem, sadarbojoties ar EBI un apspriežoties ar citām attiecīgajām ieinteresētajām personām. Norādījumi ietvertu ieteikumus par to, kas ir “labākās izpildes” pārdošanas process darījumiem sekundārajos tirgos. Tas veicinātu labu pārdošanas procesu visās jomās un jo īpaši varētu palīdzēt mazākām bankām vai pārdevējiem, kuriem var būt mazāka pieredze ar sekundārā tirgus darījumiem. Norādījumos varētu ieskicēt dažus nosacījumus, lai palīdzētu nodrošināt sekmīgu iznākumu; šie nosacījumi varētu ietvert: nediskriminējošu/neitrālu pārdošanas procesa nodrošināšanu, nepieciešamību plaši reklamēt, vienotu pienācīgas pārbaudes materiālu kopumu, piedāvājumu elektronisku pieņemšanu, EBI datu veidlapas izmantošanu utt. Tirgus dalībniekiem nebūtu obligāti jāievēro šajā dokumentā formulētie ieteikumi, tos varētu izmantot kā instrumentus, lai veidotu labus pārdošanas procesus.

Norādījumos varētu arī sniegt informāciju par INA darījumu platformu iespējamo pievienoto vērtību pārdošanas procesā. Tas varētu palīdzēt bankām, jo īpaši mazākām bankām, izlemt, vai izmantot darījumu platformas un vai tās izmantot savu mērķu sasniegšanai. Tāpēc šīs labākās izpildes pārdošanas process varētu sniegt netiešu stimulu šādu platformu izmantošanai.

2.5. Novērst regulatīvos šķēršļus banku veiktajai INA iegādei

Viens no atlikušajiem šķēršļiem bankām, kas pērk INA sekundārajā tirgū, ir saistīts ar regulatīvo režīmu, ko piemēro nopirktajiem aktīviem, kuru saistības netiek pildītas, un riska pakāpēm, kas bankām jāpiemēro, lai aprēķinātu kapitāla prasības saskaņā ar standartizēto pieeju kredītriskam. KPR 127. pantā noteikts, ka, ja nenodrošināts riska darījums, kurā nav izpildītas saistības, tiek nodrošināts/norakstīts par vairāk nekā 20 %, riska pakāpei vajadzētu būt 100 %, pretējā gadījumā – 150 %. Tomēr var uzskaitīt tikai pašas iestādes veiktos nodrošinājumus/norakstījumus (tā sauktās “kredītriska korekcijas”), nevis vērtības norakstījumus, kas uzskaitīti riska darījuma darījuma cenā. Praksē tas var radīt situāciju, kad INA pircējiem tiem pašiem nenodrošinātajiem INA jāpiemēro augstāka riska pakāpe, nekā to piemērojis pārdevējs. Šā jautājuma risināšana galvenokārt nāktu par labu mazākām bankām, kas iegādājas INA, tostarp dažiem specializētiem INA pircējiem, kuriem ir bankas licence, jo tie parasti izmanto standartizēto pieeju kredītriskam. Šis pasākums palīdzētu palielināt konkurenci pircēju pusē.

Komisija 2021. gada sākumā kopā ar EBI plāno izstrādāt piemērotu pieeju, kas līdz pienācīgam līmenim samazinātu riska pakāpi iegādātiem aktīviem, kuru saistības netiek

pildītas. Šādai pieejai vajadzētu būt saskaņotai ar vispārējo tiesisko regulējumu un, ja nepieciešams, ar atbilstošiem aizsardzības pasākumiem, lai novērstu to, ka risks tiek novērtēts pārāk zemu.

3. AKTĪVU PĀRVALDĪŠANAS SABIEDRĪBAS

Aktīvu pārvaldīšanas sabiedrības (APS) piedāvā vairākus ieguvumus no darījumiem ar INA. Tās nodrošina ļoti efektīvu līdzekli konkrētos apstākļos, proti, kad samazinātas vērtības aktīvi ietekmē lielu daļu iekšzemes banku sistēmas, un galvenokārt attiecas uz aizdevumiem, kas nodrošināti ar komerciālu nekustamo īpašumu, un lieliem riska darījumiem ar komercsabiedrībām. To galvenais mērķis ir izņemt INA no banku bilancēm un iegūt no tiem lielāko vērtību ar aktīvu restrukturizāciju un aktīvu cenu atjaunošanos laika gaitā.

Ir svarīgi atzīmēt, ka APS var būt privātas vai (daļēji) publiski finansētas. Pat ja ir iesaistīts (noteikta apjoma) publiskais finansējums, tas nebūtu valsts atbalsts, ja varētu uzskatīt, ka valsts rīkojas līdzīgi kā tirgus ekonomikas dalībnieks. Iespēja, ka APS ietver valsts atbalstu, nebūtu jāuzskata par standarta risinājumu, jo APS var būt dažādas un tās var strukturēt un finansēt vairākos veidos. APS var būt decentralizētas un piedāvāt mērķtiecīgas, bankām pielāgotas pieejas. Alternatīvā kārtā APS var izveidot valsts līmenī. Šādas valstu APS varētu iegūt un centralizēt speciālās zināšanas, gūt labumu no apjomradītiem ietaupījumiem un kreditoru koordinācijas augstākā līmenī un sniegt palīdzību skartajām bankām, kurām ir grūtības pārvaldīt savus INA. Tas palīdzētu bankām pārorientēties uz aizdevumu sniegšanu dzīvotspējīgiem uzņēmumiem un mājsaimniecībām. Papildus APS vairākas dalībvalstis pēdējos gados ir sekmīgi īstenojušas vairākus alternatīvus uz samazinātas vērtības aktīviem vērstus pasākumus. Alternatīvi uz samazinātas vērtības aktīviem vērsti pasākumi cita starpā var ietvert banku iniciatīvas, uz vērtspapīrošanu balstītas pieejas, garantijas vai aktīvu aizsardzības shēmas (AAS), kā arī *ad hoc* APS, kas kopīgi vienai vai ierobežotam skaitam banku. APS un AAS ir līdzīgi mērķi, un tās var viena otru papildināt, tādējādi ļaujot izmantot pielāgotu pieeju konkrētai samazinātas vērtības aktīvu situācijai dalībvalstī. Šajā saistībā dažas dalībvalstis jau strādā ar sistēmiskiem vērtspapīrošanas risinājumiem, piemēram, *Garanzia sulla Cartolarizzazione delle Sofferenze* (GACS) bezatbalsta shēmu Itālijā un bezatbalsta *Hercules* shēmu Grieķijā, kuras abas ir bijušas veiksmīgas un kurās tiek plānoti jauni darījumi.

APS vajadzētu būt pietiekamam finansiālajam nodrošinājumam attiecībā uz zaudējumu absorbcijas spēju/pašu kapitālu, lai sniegtu nozīmīgu ieguldījumu Covid-19 INA problēmas risināšanā. Tādēļ, koncentrējoties uz iespēju izveidot APS valstu līmenī, tām jau no paša sākuma būtu jāpiešķir ievērojams finansējums. Attiecībā uz publiskām APS šis ieguldījums, visticamāk, būtu pašu kapitāla iepludināšana apvienojumā ar APS finansējuma garantijām. Tirgus finansējums bez garantijas būtu jāizpēta kā daļa no izstrādes procesa, un, ja iespējams, tam var dot priekšroku salīdzinājumā ar valdības garantētu finansējumu. Tomēr, pat ja varētu piesaistīt privāto kapitālu un finansējumu, vairumā gadījumu, iespējams, būtu vajadzīgs apjomīgs publiskais finansējums, kam būtu nepieciešams valsts atbalsta novērtējums.

Valstu APS var izveidot saskaņā ar iekšzemes banku nozares vajadzībām. Aktīvu perimetru varētu definēt tā, lai maksimāli palielinātu potenciālu un pieaugumu. Šāda elastība attiecībā uz aktīvu perimetru būtu jānosaka Komisijas pamatnostādnēs par APS

plānu, jo dažas aktīvu kategorijas ir grūtāk pārvaldīt un var būt sarežģīti no tām atgūt vērtību. Aktīvu apjoms, kas jānodod APS, vienmēr būtu jāattīsta tā, lai nepasliktinātos APS vispārējā efektivitāte.

Lai veicinātu sadarbību starp valstu APS un radītu vērtīgas sinerģijas, varētu izveidot pārrobežu tīklu ES līmenī. Valstu APS varētu apmainīties ar paraugpraksi un pieredzi, īstenot datu un pārredzamības standartus un vajadzības gadījumā koordinēt kreditoru darbības. Tādējādi šis tīkls varētu palielināt valstu APS kolektīvo efektivitāti visā ES.

Šādas sadarbības lielākais ieguvums būtu apjomradīto ietaupījumu izmantošana darbā ar informāciju. Var uzskatīt, ka minētais datu centrs Eiropas līmenī varētu būt piemērots, lai nodrošinātu īpašu platformu koordinācijai un sadarbībai starp valstu APS. Turklāt, sasaistot APS ar datu centru, būtu iespējams novērst dažu būtisku datu iztrūkumu un palielināt tirgus pārredzamību. Tas ir svarīgi, jo APS rīcībā ir daudz datu, kas varētu būt vērtīgi plašākam tirgum. Tāpēc valstu APS varētu apkopot un publicēt ar INA (pirmstirdzniecības) saistītus datus standarta formātā, lai palielinātu tirgus pārredzamību, vienlaikus ievērojot VDAR prasības. APS turētu INA turējumu un darbības rezultātu atklāšana, izmantojot datu centru Eiropas līmenī, ļautu ieguldītājiem un darījumu platformām efektīvāk konkurēt par APS aktīviem un precīzāk noteikt INA cenas. Turklāt APS vajadzības gadījumā var apvienot centienus izveidot kopīgu darījumu platformu Eiropas līmenī. Tā kā, lai atvieglotu pārdošanu un sasniegtu plašāku ieguldītāju bāzi, daudzas atsevišķas APS pašas izveido šādas platformas, šos centienus varētu apvienot, lai izveidotu vienotu darījumu platformu, kas paredzēta, lai iesaistītās APS varētu veikt pārdošanu. Tas varētu arī vēl vairāk uzlabot sadarbību ar attiecīgajiem trešo personu pakalpojumu sniedzējiem.

Tīkla pieejas priekšrocības ir atkarīgas no valstu APS viendabības pakāpes un skaita. Pirmkārt, katra valsts APS būtu jāizveido pienācīgi, lai nodrošinātu efektivitāti tīklā. APS projektu, darbību, prakses u. c. nesakritībām varētu būt ievērojama negatīva ietekme uz iespējamo sadarbību starp APS. Tāpēc Komisija aktīvi veicinās APS plāna pienācīgu īstenošanu šajos jautājumos. Otrkārt, ierobežotāks skaits valstu APS varētu kavēt tīkla pozitīvo ietekmi, ko varētu radīt ciešāka sadarbība starp APS. Tomēr joprojām būtu lietderīgi sasaistīt šīs APS ar datu centru Eiropas līmenī. Pēc tam tās varētu to izmantot, lai koordinētu un sadarbotos savā starpā nolūkā apmainīties ar paraugpraksi un informāciju par ieguldītājiem, debitoriem un apkalpotājiem. APS varētu izstrādāt labāku pārskatu par atšķirībām aktīvu atgūšanā dalībvalstu līmenī, kas ļautu gūt dažādas atziņas, salīdzinot šo jurisdikciju panākumus un trūkumus.

Komisija ir gatava atbalstīt dalībvalstis valstu APS izveidošanas procesā, ja dalībvalstis to vēlas³⁰, un izpētītu, kā sinerģiju un sadarbību varētu veicināt, izveidojot valstu APS ES līmeņa tīklu³¹, darbojoties kopīgi ar jau esošām valstu APS, ECB un EBI. Ja iesaistītos vairākas dalībvalstis, tīklu varētu izveidot pakāpeniski, atkarībā no tā, cik strauji un cik lielā mērā bankas piedzīvotu negatīvu ietekmi dažādās dalībvalstīs.

³⁰ APS plānā ir paskaidrots, kā APS var izveidot saskaņā ar pašreizējo krīzes pārvarēšanas sistēmu un valsts atbalsta noteikumiem, taču tos pašus principus var piemērot arī INA garantējošām AAS. Komisija ir gatava konsultēt dalībvalstis, kam šajā saistībā ir konkrēti jautājumi.

³¹ Tīktu nodrošināts, ka šāds tīkls atbilst ES pretmonopola noteikumiem, jo īpaši attiecībā uz konfidencialas informācijas apmaiņu.

4. MAKSĀTNESPĒJAS, PARĀDU ATGŪŠANAS UN PARĀDU PĀRSTRUKTURĒŠANAS REGULĒJUMS

Īstermiņā Komisija mudina Eiropas Parlamentu un Padomi drīzumā vienoties par tiesību akta priekšlikumu³² par minimālajiem saskaņošanas noteikumiem pret nodrošinājumu vērstā paātrinātā ārpustiesas izpildē, pilnībā no šīs procedūras izslēdzot patērētājus. Lai gan Padome piešķir sarunu pilnvaras, iestāžu sarunas joprojām nav sākušās. Ņemot vērā to, ka šis pasākums palīdzētu atgūties, atvieglot MVU piekļuvi banku finansējumam, tā pieņemšanai vajadzētu būt prioritātei.

Aizdevumu piedziņas režīmu salīdzinošā novērtēšana (kas bija daļa no Padomes 2017. gada INA rīcības plāna) ir pabeigta³³. Šajā kontekstā ir savākti dati par atgūšanas likmi un ātrumu, ar kādu bankas praksē saskaras, mēģinot panākt INA izpildi dalībvalstīs. Šā salīdzinājuma rezultāti sniedz ieskatu maksātnespējas procesu iznākumos attiecībā uz kavējumiem un vērtības atgūšanu valstu procedūrās no banku aizdevumu piedziņas viedokļa. Atsaucoties uz Komisijas aicinājumu sniegt konsultācijas, EBI apkopoja datus no bankām visās dalībvalstīs, kas brīvprātīgi piedalījās, uzlaboja izlases reprezentativitāti un uzlaboja datu kvalitāti, sadarbojoties ar valstu kompetentajām iestādēm. Nobeiguma ziņojumā ir sniegts plašs noderīgu datu klāsts, tostarp atgūšanas likmes, laiks līdz atgūšanai un atgūšanas izmaksas pa valstīm un aktīvu klasēm, lai gan dažu dalībvalstu dati bija pārstāvēti mazāk.

Tas ļauj labāk novērtēt dalībvalstu tiesiskā regulējuma efektivitāti attiecībā uz saistību nepildīšanu vai maksātnespējīgiem parādniekiem saistībā ar banku aizdevumiem. Kā norādīts 2017. gada INA rīcības plānā, konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos lielāka uzmanība būtu jāpievērš maksātnespējas regulējuma uzlabošanai, jo īpaši tajās valstīs, kurās vērojams augsts INA līmenis.

Ņemot vērā salīdzinājumā gūto pieredzi un datu pieejamību, Komisija rūpīgi analizēs, vai būtu atbilstoši maksātnespējas salīdzinošo vērtēšanu veikt regulāri.³⁴ KTS rīcības plānā ir ierosināta rīcība, saskaņā ar kuru datu vākšanu var veikt regulāri (pamatojoties uz ziņošanas pienākumiem), lai šos rezultātus iekļautu Eiropas pusgadā. Īpaša uzmanība tiks pievērsta tam, lai izvairītos no nevajadzīga sloga bankām.

Direktīvas (ES) 2019/1023 par preventīvās pārstrukturēšanas regulējumu³⁵ transponēšanai būtu arī jāpalīdz novērst INA uzkrāšanos. Preventīvās pārstrukturēšanas regulējuma veicināšana nodrošinātu to, ka pasākumi tiek veikti, pirms uzņēmumi sāk nepildīt savas ar aizņēmumiem saistītās maksājumu saistības, tādējādi palīdzot mazināt risku, ka cikla lejupslīdes stadijās aizdevumi kļūst par ieņēmumus nenesošiem aizdevumiem, un mazinot negatīvo ietekmi uz finanšu sektoru. Vienlaikus pastāvētnespējīgi

³² COM (2018) 0135 final – 2018/063 (COD).

³³ "Report on the benchmarking of national loan enforcement frameworks", EBA/Rep/2020/29.

³⁴ Šāda veida informācija nav uzraudzības informācija. Tajā pašā laikā jebkura bankām izvirzīta prasība ziņot kompetentajām iestādēm, pat ja tā nav uzraudzības pārskatu sniegšana tiešā nozīmē, būs jāizvērtē, ņemot vērā slogu, ko jau uzliek spēkā esošās uzraudzības pārskatu sniegšanas prasības.

³⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1023 (2019. gada 20. jūnijs) par preventīvās pārstrukturēšanas regulējumu, parādsaistību dzēšanu un diskvalifikāciju un ar pārstrukturēšanu, maksātnespēju un parādsaistību dzēšanu saistīto procedūru efektivitātes palielināšanas pasākumiem un ar ko groza Direktīvu (ES) 2017/1132 (Direktīva par pārstrukturēšanu un maksātnespēju).

uzņēmumi bez izredzēm tikt glābtiem būtu jālikvidē pēc iespējas ātrāk. Dalībvalstis pieņem un publicē normatīvos un administratīvos tiesību aktus, kas vajadzīgi, lai panāktu atbilstību šai direktīvai, vēlākais 2021. gada 17. jūlijā³⁶.

Atveseļošanas un noturības mehānisms (ANM) stimulēs un atbalstīs reformas, kuru mērķis ir mazināt INA, jo īpaši, lai uzlabotu valstu maksātnespējas regulējumu un administratīvo un tiesu sistēmu efektivitāti, tostarp ar spēju veidošanas ieguldījumiem. Tas būs īpaši svarīgi dalībvalstīm, kuru reformu vajadzības šajās jomās ir apzinātas 2019. un 2020. gada konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos saistībā ar Eiropas pusgadu.

Salīdzinošās novērtēšanas rezultāti būtu jāņem vērā arī, gatavojot legīslatīvu vai nelegīslatīvu darbību par valstu nebanku maksātnespējas regulējumu mērķtiecīgu konvergenci saskaņā ar jauno KTS rīcības plānu. Ar pasākumiem, kas ierosināti saskaņā ar šādu iniciatīvu, tiktu risināti maksātnespējas procedūru aspekti, kas identificēti kā šķēršļi pārrobežu ieguldījumiem. Kā paziņots 2020. gada kapitāla tirgu savienības rīcības plānā, Komisija strādās pie tā, lai mērķtiecīgi saskaņotu vai tuvinātu maksātnespējas materiālo tiesību galvenos aspektus, piemēram, maksātnespējas procedūru sākšanas izraisītājmehānismus, prasījumu hierarhiju, apstrīdēšanas prasības, maksātnespējīgajam parādniekam piederošu aktīvu identificēšanu un meklēšanu un aktīvu vērtēšanu. Komisija cita starpā balstīsies arī uz rezultātiem, kas gūti iepriekšējā salīdzinošajā pētījumā par materiāltiesiskajām maksātnespējas tiesībām ES 2016. gadā, kurā tika atklātas lielas atšķirības valstu maksātnespējas regulējumos un izvirzīti jautājumi, kurus ES likumdevējs uzskata par lietderīgiem³⁷, un sadarbosies ar neatkarīgu ekspertu grupu. Sākotnējais ietekmes novērtējums tika publicēts 2020. gada novembrī³⁸; tam sekos sabiedriskā apspriešana, un ekspertu grupa veiks arī tehnisko darbu.

5. INA PROBLĒMAS RISINĀŠANA PĒC COVID-19 PANDEMIJAS SASKAŅĀ AR ES BANKU KRĪZES PĀRVARĒŠANAS UN VALSTS ATBALSTA SISTĒMĀM

5.1. Piesardzības pasākumi publiskā atbalsta jomā Covid-19 kontekstā

Lai gan ES banku nozare kopumā ir daudz stabilākā pozīcijā nekā 2008. gadā un vairāki politikas pasākumi mazina Covid-19 potenciālo ietekmi uz nozari, gan valstu politikas reakcija uz pandēmijas ietekmi, gan šādas ietekmes smaguma pakāpe dažādās ekonomikas nozarēs ir atšķirīga. Tādējādi pieejamās analīzes liecina par ES banku nozares kopējo noturību pret pandēmijas izraisītu stresu^{39 40}, bet arī norāda, ka, pasliktinoties situācijai, dažām bankām varētu nākties rīkoties⁴¹.

³⁶ Saskaņā ar 34. panta 2. punktu dalībvalstīm, kuras saskaras ar īpašām grūtībām šīs direktīvas īstenošanā, varētu piešķirt īstenošanas perioda pagarinājumu par vienu gadu. Dalībvalstis līdz 2021. gada 17. janvārim paziņo Komisijai par nepieciešamību izmantot šo iespēju (dažas dalībvalstis jau ir lūgušas šādu pagarinājumu).

³⁷ Skatīt https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/insolvency_study_2016_final_en.pdf

³⁸ Skatīt <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12592-Enhancing-the-convergence-of-insolvency-laws->.

³⁹ EBI tematiskā piezīme EBA/REP/2020/17.

⁴⁰ ECB Covid-19 neaizsargātības analīze,

<https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/pr/date/2020/html/ssm.pr200728~7df9502348.en.html>

⁴¹ ECB Covid-19 neaizsargātības analīze.

Tādēļ iestādēm varētu būt vajadzīga iespēja iejaukties, lai izvairītos no šķēršļiem ekonomikas atveseļošanai pēc Covid-19. Uz tirgu balstītiem risinājumiem arī turpmāk vajadzētu būt pirmajam un primārajam instrumentam INA problēmas risināšanai, un šajā paziņojumā izklāstītās stratēģijas mērķis ir tos veicināt un pilnībā izmantot to potenciālu. Tomēr, ja ir pazīmes, ka pandēmijas ietekme varētu radīt problēmas bankām un radīt bažas par finanšu stabilitāti, kas pārsniedz pieejamo uz tirgu balstīto risinājumu iespējas, Savienības banku krīzes pārvarēšanas⁴² un valsts atbalsta⁴³ regulējums ļauj šādos ārkārtas apstākļos nodrošināt valsts atbalsta piesardzības pasākumus, lai nodrošinātu turpmāku aizdevumu izsniegšanu reālajai ekonomikai, atbalstītu atveseļošanos un mazinātu krīzes sociālās sekas.

Kā Komisija atzina savā 2020. gada marta paziņojumā⁴⁴, bankām ir būtiska loma Covid-19 krīzes seku novēršanā, saglabājot kredītu plūsmu ekonomikā. Atbalsts banku nozarei ir paredzēts, lai stimulētu saimnieciskās darbības turpmāku finansēšanu ES. Veicot politikas pasākumus reālās ekonomikas atbalstam (ar moratoriju, garantiju utt. starpniecību), daudzas dalībvalstis ir netieši pasargājušas bankas no iespējamajiem kredītaudējumiem. Tāpat arī dalībvalstu sniegtais tiešais piesardzības atbalsts bankām, kas bez Covid-19 satricinājuma būtu bijušas stabilas, būtu vērsts uz to, lai līdz minimumam samazinātu galīgās izmaksas nodokļu maksātājiem un iespējamo ietekmi uz reālo ekonomiku. Tajā pašā laikā, piemērojot Savienības banku krīzes pārvarēšanas un valsts atbalsta regulējumu, tiktu nodrošināts, ka atbalsts joprojām ir mērķtiecīgs un ierobežots, un netiktu glābtas bankas, kuras jau pirms Covid-19 krīzes saskārās ar dzīvotspējas problēmām. Iestādēm, kuras kļūst maksātnespējīgas vai, iespējams, kļūs maksātnespējīgas, Savienības krīžu pārvarēšanas sistēmā ir paredzēts instrumentu kopums, tostarp noregulējumā – iekšējā rekapitalizācija.

Piesardzības pasākumi, ko dalībvalstis veic, lai atbalstītu likviditāti vai kapitālu, var izpausties dažādos veidos kā alternatīvi vai papildinoši risinājumi. Kapitāla atbalsts var izpausties kā tieša kapitāla iepludināšana, bet to var īstenot arī ar cita veida pasākumiem, kas var palīdzēt saglabāt aizdevumu izsniegšanas kanālu. Komisija savā APS plānā jau ir apstiprinājusi iespēju izmantot piesardzības pasākumus, lai finansētu INA nodošanu APS, ar nosacījumu, ka šādiem darījumiem ir tādi paši kapitāla iepludināšanas mērķi un tie atbilst tādiem pašiem nosacījumiem kā AAS gadījumā, t. i., valsts garantijas bankas bilances aktīvu portfelim. Tādēļ ir iespējams īstenot arī AAS kā piesardzības pasākumus saskaņā ar Banku atveseļošanas un noregulējuma direktīvu (BAND)⁴⁵, ņemot vērā attiecīgos aizsardzības pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu atbilstību piemērojamajām juridiskajām prasībām, kā precizēts APS plānā.

⁴² Direktīva 2014/59/ES, ar ko izveido kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību atveseļošanas un noregulējuma režīmu (OV L 173, 12.6.2014., 190.–348. lpp.), un Regula (ES) Nr. 806/2014, ar ko izveido vienādus noteikumus un vienotu procedūru kredītiestāžu un noteiktu ieguldījumu brokeru sabiedrību noregulējumam, izmantojot vienotu noregulējuma mehānismu un vienotu noregulējuma fondu (OV L 225, 30.7.2014., 1.–90. lpp.).

⁴³ Regulējums, kas noteikts saskaņā ar LESD 107., 108. un 109. pantu, kā arī noteikumi un visi Savienības akti, tostarp pamatnostādnes un paziņojumi, kuri izstrādāti vai pieņemti atbilstoši LESD 108. panta 4. punktam vai 109. pantam.

⁴⁴ Komisijas paziņojums “Pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma situācijā”, 2020/C 91 I/01, un turpmāki grozījumi.

⁴⁵ Direktīva 2014/59/ES, ar ko izveido kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību atveseļošanas un noregulējuma režīmu (OV L 173, 12.6.2014., 190.–348. lpp.).

5.2. Piesardzības pasākumu piemērošana saskaņā ar BAND un valsts atbalsta regulējumu

Savienības krīzes pārvarēšanas sistēma nodrošina instrumentu kopumu iestādēm, kuras kļūst maksātnespējīgas vai, iespējams, kļūs maksātnespējīgas, tostarp noregulējumā – akcionāru un kreditoru iekšējo rekapitalizāciju. Parasti tas attiecas uz jebkuru banku, kurai vajadzīgs ārkārtas finansiālais atbalsts no publiskā sektora līdzekļiem, lai saglabātu tās dzīvotspēju, likviditāti vai maksātspēju. Tomēr BAND ir atzīts, ka pastāv ārkārtas situācijas, kad ārkārtas finansiālā atbalsta nepieciešamība no publiskā sektora līdzekļiem nebūs iemesls paziņojumam ka iestāde kļūst vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga. Izņēmumi ir uzskaitīti BAND 32. panta 4. punkta d) apakšpunkta i) līdz iii) punktā. Jo īpaši pašu kapitāla iepludināšana vai kapitāla instrumentu pirkšana no maksātspējīgas iestādes, lai novērstu kapitāla iztrūkumu, kas izriet no spriedzes testiem, aktīvu kvalitātes pārbaudēm vai līdzvērtīgām darbībām, automātiski nenozīmē, ka tiek pasludināts, ka iestāde kļūst vai, iespējams, kļūs maksātnespējīga, ja tā īslaicīgi novērs nopietnus traucējumus kādas dalībvalsts ekonomikā un saglabā finanšu stabilitāti.

Šo pasākumu var piešķirt tikai maksātspējīgām bankām. Maksātspējas nosacījums jānovērtē kompetentajai iestādei, un tam jābūt izpildītam pasākuma piešķiršanas brīdī.

Komisija uzskata, ka BAND 32. panta 4. punkta d) apakšpunkta iii) punktā paredzēto izņēmumu var piemērot Covid-19 krīzes laikā. Šo izņēmumu varētu piemērot bankām, kuras ir finansiāli dzīvotspējīgas, bet kuras var ietekmēt tāds sistēmas mēroga notikums kā ES mēroga krīze vai dalībvalsts mēroga krīze. Šā noteikuma mērķis ir ļaut dalībvalstīm nodrošināt iestādēm pagaidu kapitāla rezerves, lai tās varētu tikt galā ar nopietniem nelabvēlīgiem apstākļiem, tādējādi palielinot uzticību banku nozarei un stiprinot finanšu stabilitāti. Savā valsts atbalsta pasākumu pagaidu shēmā reālās ekonomikas atbalstam⁴⁶ Komisija jau atzina, ka Covid-19 krīze ir nopietns traucējums ekonomikai, kam var piemērot 2013. gada Banku darbības paziņojuma⁴⁷ darbības jomu. Uz pasākumiem, kas veikti, lai novērstu šādus nopietnus traucējumus ekonomikā, var attiekties BAND paredzētais izņēmums.

Atbalsta pasākuma summu nosaka, pamatojoties uz spriedzes testu vai līdzvērtīgu pasākumu. Kā paredzēts BAND 32. panta 4. punkta d) apakšpunktā, pasākums attiecas tikai uz maksātspējīgām iestādēm un ir atkarīgs no galīgā apstiprinājuma saskaņā ar Savienības valsts atbalsta regulējumu atbilstīgi Komisijas iedibinātajai praksei. Piemērojamā metodika ir jānosaka iestādēm, kas veic spriedzes testu vai līdzvērtīgu pasākumu. Spriedzes testa vai līdzvērtīga pasākuma derīguma termiņš principā ir viens gads. Parasti Komisija uzskata, ka iestāžu pārskati ir pareizi. Tomēr, izskatot katru gadījumu atsevišķi, tā var pieprasīt kompetentajai iestādei veikt papildu pārbaudes valsts atbalsta piešķiršanas brīdī, lai apstiprinātu, ka nepastāv slēpti, iespējami vai radušies zaudējumi (piemēram, saistībā ar nepareizu klasifikāciju vai aizdevumu nepietiekamu nodrošinājumu spriedzes testa pēdējā dienā)⁴⁸. Attiecībā uz banku savienību ECB jau 2020. gada jūlijā

⁴⁶ Komisijas paziņojums "Pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pašreizējā Covid-19 uzliesmojuma situācijā", 2020/C 91 I/01, un turpmāki grozījumi.

⁴⁷ Komisijas paziņojums par valsts atbalsta noteikumu piemērošanu no 2013. gada 1. augusta atbalsta pasākumiem banku labā saistībā ar finanšu krīzi (OV C 216, 30.7.2013., 1.–15. lpp.).

⁴⁸ Ja var pamatot secināt, ka konti ir pareizi un ka nepastāv slēpti, iespējami vai radušies zaudējumi, iestāde ir maksātspējīga, un ir pamats uzskatīt, ka iespējamie vai radušies zaudējumi ir pilnībā segti ar privātiem

pabeidza neaizsargātības analīzi. Šādas analīzes rezultāti varētu būt sākumpunkts, lai novērtētu kapitāla iztrūkumu, kā rezultātā tiek veikti atbalsta pasākumi saskaņā ar BAND 32. panta 4. punkta d) apakšpunkta iii) punktu⁴⁹. Līdzīgi apsvērumi attiektos uz spriedzes testiem, piemēram, 2021. gada ES mēroga spriedzes testu, vai pasākumiem, ko valstu kompetentās iestādes vai ECB var veikt saskaņā ar to pašu vai līdzīgu metodiku⁵⁰.

No valsts atbalsta viedokļa valsts garantijas bankas bilances aktīvu portfelim, kā arī INA nodošana valsts nodrošinātai APS tiek uzskatīti par samazinātas vērtības aktīvu pasākumiem (SVAP), kurus reglamentē Komisijas pamatnostādnes par valsts atbalstu bankām⁵¹. Jo īpaši, lai INA nodošanas cena būtu saderīga ar piemērojamiem valsts atbalsta noteikumiem, tā parasti nedrīkst pārsniegt reālo ekonomisko vērtību (REV), kurai būtu jāatspoguļo aktīvu pamatā esošā ilgtermiņa ekonomiskā vērtība, pamatojoties uz pamatā esošajām naudas plūsmām un plašākiem laikposmiem⁵², kas jānovērtē neatkarīgiem ekspertiem.

Komisija apsvērs, vai varētu izmantot vienkāršotu pieeju reālās ekonomiskās vērtības noteikšanai. Tajā tiks ņemta vērā kapitāla un zaudējumu absorbcijas prasību stiprināšana, banku piemērotie grāmatvedības standarti un uzraudzītāju veiktais to uzkrājumu veidošanas politikas novērtējums.

6. SECINĀJUMI

Atkarībā no ekonomikas atlabšanas veida un ātruma, kā arī uzņēmumiem un mājāsaimniecībām paredzēto atbalsta pasākumu pakāpeniskas izbeigšanas, Covid-19 krīzes rezultātā varētu pasliktināties banku aktīvu kvalitāte – un attiecīgi to aizdošanas spējas. Līdzšinējā pieredze liecina, ka INA problēmu vislabāk risināt laikus un ar izlēmīgu rīcību, vienlaikus nodrošinot stabilu patērētāju aizsardzību, lai banku nozare varētu pildīt savu lomu ekonomikas atveseļošanas atbalstīšanā.

Pamatojoties uz pasākumiem, ar kuriem Padome nāca klajā 2017. gadā, ir vajadzīgi turpmāki strukturāli pasākumi, lai novērstu iespējamu INA uzkrāšanos vidējā termiņā. Šajā paziņojumā ir izklāstīta ES mēroga stratēģija, kā paredzēt INA uzkrāšanos banku bilancēs, vienlaikus nodrošinot augstu patērētāju aizsardzības līmeni. Stratēģijā galvenā uzmanība pievērsta risku samazināšanai (t. i., INA problēmu risināšanai agrīnā posmā, tādējādi izvairoties no to iespējamās uzkrāšanās banku bilancēs nākotnē) un tādējādi arī tam, lai nodrošinātu, ka bankas spēj atbalstīt ekonomikas atveseļošanu. Šīs jaunās pieejas pamatā ir darbības, ko finanšu ministri apstiprināja 2017. gadā, pabeidzot dažu vēl

līdzekļiem, neradot maksāspējas sliekšņa pārkāpumu, nebūtu jāveic atskaitījums par zaudējumiem, kas iegrāmatoti laikā starp līdzvērtīga pasākuma pēdējo datumu un pasākuma datumu. Tomēr, ja kompetentā iestāde konstatē slēptus iespējamus vai radušos zaudējumus, kas radušies nepareizas klasifikācijas vai nepietiekamu uzkrājumu dēļ spriedzes testa vai līdzvērtīga pasākuma pēdējā dienā, tie būtu jāatskaita no piesardzības rekapitalizācijas summas.

⁴⁹ Neaizsargātības analīze nav pielīdzināma spriedzes testam vai aktīvu kvalitātes pārskatīšanai, bet to varētu uzskatīt par līdzvērtīgu pasākumu.

⁵⁰ Lai definētu scenārijus, visos jaunajos spriedzes testos vai līdzvērtīgos pasākumos būtu jāņem vērā apstākļi to veikšanas laikā.

⁵¹ Kā noteikts Samazinātas vērtības aktīvu paziņojumā (IAC): Komisijas paziņojums par samazinātas vērtības aktīviem piemērojamo režīmu Kopienas banku nozarē, OV C 72, 26.3.2009., 1.–22. lpp.

⁵² Sk. IAC 40. punktu.

neīstenotu elementu izstrādi. Tā izmantotu šīs darbības kā pamatu turpmākiem pasākumiem. Tie visi pēc būtības būtu savstarpēji papildinoši, un, ja tos īstenotu kopā, tiem būtu lielāka ietekme.

Komisija ir gatava sniegt atbalstu dalībvalstīm, izmantojot tehniskā atbalsta instrumentu, cita starpā šādu darbību veikšanai: i) izstrādāt valsts INA stratēģijas; ii) uzlabot uzraudzības iestāžu spēju tikt galā ar INA līmeņa paaugstināšanos; iii) izveidot valsts APS saskaņā ar APS plānu un paraugpraksi; iv) izstrādāt un uzlabot uzraudzības datu pārvaldības arhitektūru un īstenot inovāciju *SupTech* jomā; un v) stiprināt regulējumus, kas reglamentē parādu iekasēšanu, maksātnespēju un parādu pārstrukturēšanu.

Komisija aicina Eiropas Parlamentu, Padomi un dalībvalstis nodrošināt, ka INA novēršanas stratēģija tiek īstenota koordinēti Savienības un valstu līmenī. Tā aicina ātri pieņemt jau ierosinātos pasākumus. Tas ietver priekšlikumu direktīvai par kredītu apkalpotājiem, kredītu pircējiem un nodrošinājuma atgūšanu. Komisija arī aicina sniegt konstruktīvu atbalstu šajā paziņojumā izklāstīto pasākumu īstenošanā un dalībvalstīm īstenot proaktīvu pieeju, lai novērstu jebkādas trūkumus valstu sistēmās. Tas palīdzētu bankām sagatavoties pēc iespējas efektīvi pārvaldīt iespējamu INA pieaugumu.

Lai gan struktūrpolitikas pasākumi tiek veikti attiecībā uz ekonomiku kopumā, Savienības banku krīzes pārvarēšanas un valsts atbalsta regulējumos ir paredzēti instrumenti, ar kuriem risināt konkrētas grūtības, kas banku nozarē var rasties Covid-19 dēļ. Jo īpaši var izmantot piesardzības rekapitalizācijas pasākumus attiecībā uz dzīvotspējīgām bankām, lai reaģētu uz iespējamo Covid-19 ietekmi un ļautu banku nozarei arī turpmāk būt daļai no krīzes risinājuma.